

MINISTERUL
EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

**METODOLOGIA
DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI
LA DISCIPLINA
DEZVOLTARE PERSONALĂ**

Clasele X – XII

Chișinău, 2018

Aprobată prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova nr. 1324 din 08 septembrie 2018

COORDONATORI NAȚIONALI:

- **Angela CUTASEVICI**, Secretar de Stat în domeniul educației, MECC
- **Valentin CRUDU**, șef Direcție Învățământ General, MECC
- **Viorica MARȚ**, consultant principal, MECC

AUTORI:

Tatiana TURCHINĂ, lector univ., USM

Valentina OLARU, dr., grad did. superior, IPLT „Lucian Blaga”, mun. Chișinău

Svetlana NASTAS, dr., IȘE

Daniela STATI, grad did. superior, LT „Columna”, mun. Chișinău

Silvia CRICOVAN, grad did. unu, IPLT „Alexandru Ioan Cuza”, mun. Chișinău

Svetlana GOREA, grad did. unu, DGETS Chișinău

Eugenia BURUIAN, grad did. unu, DÎ Hâncești

Recenzent:

Carolina PLATON, dr. hab., profesor universitar, USM

CUPRINS

PREZENTARE GENERALĂ

1. STRATEGIA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI LA DISCIPLINA DEZVOLTARE PERSONALĂ

- 1.1. Principii ale ECD
- 1.2. Noțiuni de bază ale ECD
- 1.3. Produsul școlar și Portofoliul de Dezvoltare Personală
- 1.4. Tipuri de evaluare din perspectiva ECD la disciplina *Dezvoltare personală*
- 1.5. Tabelul de performanță școlară la disciplina *Dezvoltare personală*

2. PRODUSE ȘCOLARE ȘI CRITERII DE SUCCES LA DISCIPLINA DEZVOLTARE PERSONALĂ ÎN CLASELE A X-a – XII-a

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

ANEXE

Anexa 1 Tabelul de performanță școlară la disciplina *Dezvoltare personală* pentru clasele X–XII

PREZENTARE GENERALĂ

Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori la disciplina *Dezvoltare personală* (în continuare – MECD) stabilește modul de organizare și realizare a procesului de evaluare criterială prin descriptori la disciplina *Dezvoltare personală*, fiind implementată obligatoriu din **1 septembrie 2018**.

Prezenta metodologie este elaborată în temeiul Codului Educației al Republicii Moldova, Articolul 16 (4) și reprezintă un demers de adaptare și extindere a MECD pentru clasele primare, aprobată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, la specificul claselor gimnaziale și liceale.

MECD la disciplina *Dezvoltare personală* prezintă aspecte psihologice, didactice, manageriale ale implementării evaluării criteriale prin descriptori începând din clasele I-a până în clasa a XII-a, relevante în contexte de continuitate și gradualitate. În baza documentului respectiv, cadrele didactice care vor preda disciplina *Dezvoltare personală* vor dezvolta competențele profesionale de proiectare și realizare a evaluării criteriale prin descriptori (în continuare – ECD), **elementul de noutate** fiind abordarea holistică a ECD la nivelul proiectării didactice eșalonate – de lungă și de scurtă durată – și al instrumentelor de monitorizare și autoevaluare a performanțelor elevilor (comutarea accentelor educației tradiționale pe abordarea tuturor nevoilor acestora, din punct de vedere emoțional, fizic, intelectual, spiritual și al relațiilor cu ceilalți).

Obiectivele MECD la disciplina *Dezvoltare personală* sunt următoarele:

- Aplicarea noțiunilor aferente ECD prin accentuarea rolului autoevaluării elevului;
- Extinderea modalității de evaluare (ECD) de la învățământul primar la învățământul gimnazial și liceal pentru disciplina *Dezvoltare personală*.
- Explicitarea modalității și instrumentelor de evaluare în cadrul disciplinei *Dezvoltare personală* pentru treapta gimnazială și liceală.
- Explicitarea psihopedagogică a impactului auto/evaluării pentru dezvoltarea comportamentului autonom al elevului;
- Inițierea în proiectarea eșalonată a ECD la nivelul proiectărilor de lungă și de scurtă durată;
- Asigurarea conexiunii pe orizontală (între disciplinele predate la o clasă) și pe verticală (asigurarea continuității între trepte);
- Asigurarea coeziunii în implementarea ECD a produselor școlare, criteriilor și descriptorilor în cadrul strategiilor de evaluare: formelor, metodelor, tehnicilor, instrumentelor de evaluare;
- Administrarea eficientă a instrumentului de monitorizare a performanțelor elevilor – *Portofoliul dezvoltării personale*;
- Analiza reflexivă și formularea judecăților de valoare proprii privind necesitatea dezvoltării personale a elevului;
- Manifestarea culturii evaluative din perspectiva învățământului centrat pe competențe și a tendințelor de modernizare a evaluării;
- Analiza reflexivă și formularea judecăților de valoare proprii privind necesitatea dezvoltării personale a elevului;
- Manifestarea culturii evaluative din perspectiva învățământului centrat pe competențe și a tendințelor de modernizare a evaluării.

1.

STRATEGIA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI LA DISCIPLINA DEZVOLTARE PERSONALĂ

MECD la disciplina *Dezvoltare personală* pune accent pe conștientizarea de către cadrele didactice a procesului evaluativ. Evaluarea nu se rezumă doar la constatarea măsurii în care finalitățile curriculare au fost îndeplinite, ci, dimpotrivă, oferă multiple oportunități de a perfecționa procesul didactic în demersurile ulterioare întreprinse de cadrul didactic. Modificarea accentelor în procesul de evaluare de la verificarea și aprecierea rezultatelor către autoevaluarea procesului de dezvoltare personală, aprecierea nu numai a achizițiilor cognitive, dar și a abilităților și atitudinilor – această abordare permite atât atingerea obiectivelor stabilite, cât și dezvoltarea competențelor școlare.

La disciplina *Dezvoltare personală* evaluarea va urmări progresul personal al elevului în ceea ce privește cunoașterea de sine și a celorlalți, relaționarea cu cei din jur, integrarea școlară și socială, utilizarea resurselor, atitudinile față de lumea înconjurătoare și față de propria persoană, interesele privind diferite activități și obținerea succesului în propria activitate.

În procesul evaluativ cadrul didactic va lua în calcul indicatori variați, alții decât achizițiile cognitive, precum conduita, personalitatea elevilor, atitudinile, gradul de încorporare a unor valori etc.

Evaluarea va fi centrată asupra rezultatelor pozitive, fără a fi sancționate rezultatele negative. Evaluarea va avea misiunea, în acest sens, de ameliorare a rezultatelor negative. Procesul evaluativ se dorește a fi realizat astfel, încât acesta să cultive și să stimuleze interesul elevilor pentru studiu, să orienteze activitatea de învățare, să se cultive motivarea pozitivă și să se atenueze efectele stresante ale evaluării.

În procesul de evaluare la disciplina *Dezvoltare personală* elevul are rol de partener autentic al profesorului prin autoevaluare și evaluare reciprocă.

La disciplina *Dezvoltare personală* **nu se vor acorda note, nici calificative**, accentul fiind pus pe **evaluarea autentică și autoevaluare**. Din această perspectivă se va încuraja evaluarea formativă și oferirea de feed-back constructiv din partea cadrului didactic și al colegilor.

1.1. Principii ale ECD

Procesul ECD este, în toate cazurile, subordonat interesului superior al copilului și se realizează în baza unor principii:

principii psiho-pedagogice

- principiul centrării pe personalitatea celui evaluat (educat), pe caracteristicile sale individuale și de vârstă;
- principiul motivării pentru învățare;
- principiul confidențialității;
- principiul succesului;
- principiul transparenței și participării la procesul evaluării (copil/ părinte/ reprezentant legal al copilului).

principii didactice

- principiul relevanței și eficienței;
- principiul integranței procesului educațional de predare-învățare-evaluare;
- principiul priorității autoevaluării;
- principiul flexibilității în alegerea instrumentelor de evaluare;
- principiul corelării evaluării formative cu cea sumativă.

1.2. Noțiuni de bază ale ECD

Baza metodologică a evaluării criteriale este *evaluarea pentru învățare*. Obiectivul principal rezidă în îmbunătățirea rezultatelor obținute individual sau în grup, contribuind la motivarea pentru învățare, prin urmare la o evoluție a dezvoltării personalității elevului. ECD nu urmărește doar constatarea/fixarea stării lucrurilor, dar vine să contribuie la individualizarea traseului de dezvoltare continuă a elevului, prin stabilirea permanentă de sarcini în vederea sporirii performanțelor lui individuale.

ECD accentuează, totodată, implicarea cadrului didactic în reglarea autoevaluării și autoaprecierii elevului.

Noțiunile de bază utilizate de MECD la disciplina *Dezvoltare personală* sunt:

- **Obiectul evaluării** la disciplina Dezvoltare personală îl constituie progresele personale ale elevului.
- **Evaluarea criterială prin descriptori** reprezintă un sistem de eficientizare permanentă și diferențiată a predării, învățării și evaluării prin introducerea criteriilor și descriptorilor, fără acordarea notelor și calificativelor.
- **Criteriile de evaluare** sunt seturi de calități importante, care se regăsesc în produsele învățării și care trebuie să se prezinte ca un sistem. Sintagma „criterii de evaluare” se utilizează doar de către cadrele didactice în medii profesionale, la scrierea rapoartelor, lucrărilor metodice, referatelor, articolelor etc. Criteriile de evaluare se anunță anticipat elevilor în formă de **criterii de succes**, formulate în limbaj accesibil, pe scurt, folosind verbe, de obicei la persoana I singular. [13]

Exemplu	
Criterii de succes (pentru elevi)	Criterii de evaluare (pentru cadre didactice)
<i>Produx:</i> Conferință video: de informare/ sensibilizare/ promovare/ socializare	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Propun un conținut și format motivant pentru colegi. 2. Respect tematica și condițiile conferinței. 3. Mă implic activ în organizarea conferinței. 4. Respect regulile de realizare a produsului. 5. Prezint coerent și clar ideile. 6. Promovez comportamente responsabile, norme și valori, integritatea persoanei. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propune idei, conținut format motivant. 2. Respectă tematica și condițiile conferinței. 3. Se implică activ în organizarea conferinței. 4. Respectă regulile de realizare a produsului. 5. Prezintă coerent și clar ideile. 6. Promovează comportamente responsabile, norme și valori, integritatea persoanei

- **Descriptorii** reprezintă criterii calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora (minim, mediu, maxim); constituie indicatori operaționali direct observabili în comportamentul performanțial al elevilor și la nivelul rezultatelor și produselor activității concrete a acestora; descriu și apreciază calitatea produsului evaluat; descriu modul de manifestare a competențelor elevului în procesul realizării finalităților curriculare pe *dimensiunea formativă*, care vizează comportamentul performanțial al elevului. [13]

La disciplina *Dezvoltare personal* cadrul didactic va utiliza descriptorii în aprecierea descriptivă a nivelului de performanță atins în raport cu unitățile de competență, în baza observației, evaluării continue/formative, autoevaluării și evaluării reciproce.

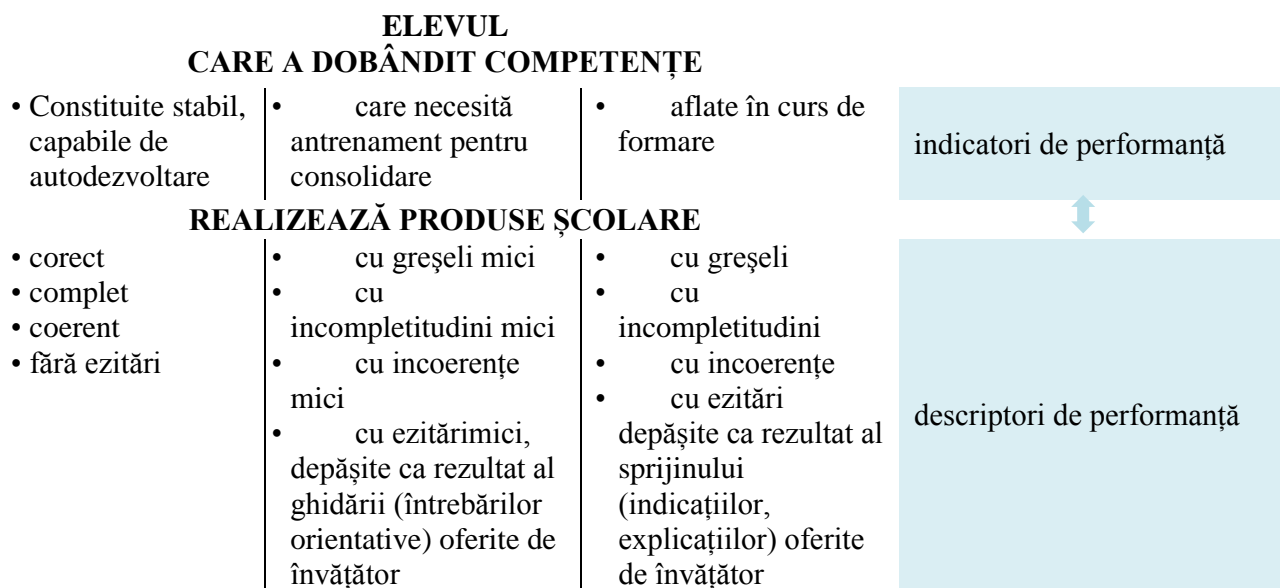

Fig. 1. Aprecierea rezultatelor școlare în contextul ECD

1.3. Produsul școlar și Portofoliul de Dezvoltare Personală

Luând în considerație specificul disciplinei *Dezvoltare personală*, recomandăm ca pe parcursul fiecărui modul să se realizeze evaluări formative, cu impact motivațional pentru formare și implicare. Totodată, recomandăm ca la finele fiecărei unități de învățare/modul, gradul de performare a unităților de competență specifice modulului să fie evaluate printr-un *singur produs școlar*. Pe parcursul modulului, cadrul didactic va oferi suport și consultații elevilor în desfășurarea cercetării, în colectarea datelor necesare și poate efectua evaluări parțiale.

În accepțiunea MECD produsul școlar la disciplina *Dezvoltare personală* reprezintă un rezultat școlar proiectat pentru a fi realizat de către elev sau de un grup de elevi, măsurat și apreciat de către cadrul didactic, elevul însuși, colegii și, eventual, părinții.

Produsul școlar la disciplina *Dezvoltare Personală* depășește tipologia produselor sugerate de MECD din învățământul primar prin complexitate, cumulând achizițiile elevilor pe unitatea de învățare (pe parcursul a 5-6 ore) și solicitând valorificarea tuturor cunoștințelor, abilităților și atitudinilor în realizarea produsului recomandat.

Fiecare produs școlar este însoțit de un sistem de criterii de succes care permite autoevaluarea de către elev a unităților de competență vizate de acest modul. În contextul MECD, **produsul și sistemul aferent de criterii alcătuiesc împreună o unitate integră și inseparabilă**, care va fi utilizată în cadrul autoevaluării și/sau evaluării de la finalul fiecărei unități de învățare.

În clasele liceale elevii își vor autoevalua formarea competențelor specifice, prin realizarea unităților de competență printr-un produs, în baza căruia își vor aprecia propriul progres și își vor autoaprecia calitatea achizițiilor. Produsele propuse pentru disciplina *Dezvoltare personală* pot fi elaborate individual, în perechi sau în grupuri, în dependență de specificul produsului, cu implicarea

doar a elevului sau și cu implicarea părinților, persoanelor din comunitate. Timpul elaborării produselor și modalitățile de elaborare, formele de prezentare, vor fi diferite. În unele cazuri, în dependență de finalitate, devine prioritar procesul în raport cu rezultatul, în alte situații procesul este doar modalitatea de atingere a rezultatului. Produsul poate fi elaborat pe parcursul modulului, sau la ultima oră din modul, dar este important de oferit timp și spațiu pentru prezentarea produsului.

Pe lângă produsele sugerate de MECED pentru disciplina *Dezvoltare personală*, cadrul didactic dispune de libertatea de a propune și alte opțiuni de produse în conformitate cu posibilitățile, condițiile și resursele disponibile și, important, să coreleze cu o finalitate curriculară. Lista produselor școlare are caracter deschis și poate fi completată continuu, dar este recomandabil de a identifica produsul adecvat, proiecția cea mai veridică pentru competența specifică în conformitate cu clasa concretă. Produsul opțional va fi propus în unitate cu un sistem de criterii. Propunerea unui produs opțional se va argumenta în funcție de necesitățile și interesele elevilor sau alți factori, cadrul didactic asumându-și responsabilitatea pentru impactul asupra elevului.

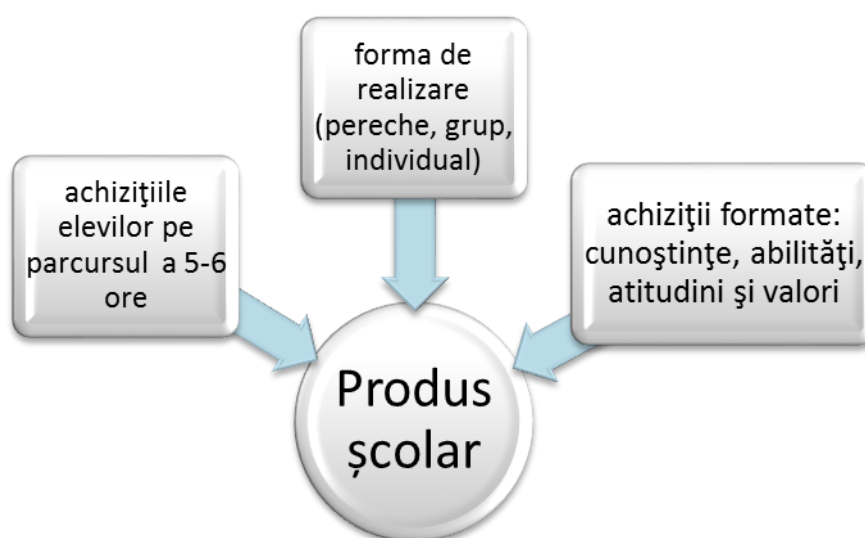

Fig. 2. Produsul școlar

Produsele elaborate sunt autoevaluate și/sau evaluate reciproc. În funcție de forma produsului, acestea vor fi păstrate în **Portofoliul de dezvoltare personală**.

La ora de *Dezvoltare Personală*, o atenție deosebită va fi acordată constituirii portofoliului de dezvoltare personală, înțeles atât ca proces de învățare, dar și ca produs al învățării elevilor. Constituirea portofoliului este o activitate integrată în majoritatea activităților de învățare rerealizate la disciplina *Dezvoltare personală*. Ca urmare, portofoliul va cuprinde piese rezultate din activitățile realizate de elevi ora de curs. În plus, portofoliul de dezvoltare personală va reprezenta principala sursă pentru activitățile de evaluare a învățării. De aceea, elevii vor fi încurajați și sprijiniți de către cadrul didactic să își constituie progresiv, să își revizuiască și să-și îmbunătățească portofoliul.

Cadrul didactic va avea în vedere faptul că portofoliul de dezvoltare personală este un produs personal, de aceea elevii vor fi stimulați să își utilizeze imaginația și creativitatea, atât în ceea ce privește conținutul acestuia, dar și în ceea ce privește modul de prezentare.

La începutul anului școlar, vor avea loc discuții cu elevii și părinții despre portofoliu ca modalitate de monitorizare a procesului de învățare și urmărirea progresului realizat de elev: ce este portofoliul, cum/când se elaborează, ce conține, cum se va completa. Deciziile privind

cuprinsul portofoliului vor fi luate împreună cu elevii, astfel încât să fie respectat principiul adaptării la contextele, nevoile și interesele specifice de învățare ale acestora.

Recomandăm utilizarea portofoliului de dezvoltare personală ca instrument care va integra produsele rezultate din rezolvarea individuală/ în perechi / în grup a unor sarcini concrete din cadrul orei sau a sarcinilor extinse pentru realizarea în comun cu părinții și alți membri ai comunității, raportate la unități concrete de competență și care vor servi drept suport pentru autoevaluarea elevului la finele modulului.

Produsele elaborate în grup/perechi sunt prezentate la ora de sinteză și apoi vor fi acroșate, fie fotografiate pentru a fi plasate în portofoliul de dezvoltare personală, inclusiv poate fi inclus în portofoliul clasei (în speță pentru acest tip de produse).

În clasele liceale *Portofoliului de dezvoltare personală* poate include:

- *Produse ale activității de învățare individuală sau de grup* elaborate în cadrul unității de învățare parcurse, care includ planul personal de carieră, hărți mentale, rezultate ale completării unor chestionare, texte scrise, rezultate/produse ale proiectelor, instrumente de monitorizare a activității de învățare, produse ale activităților de evaluare cum ar fi: postere, desene, colaje, fotografii, diplome, planuri de carieră etc.
- *Diplome și certificate* de participare la activități școlare și extrașcolare sau la activități de voluntariat, relevante pentru dezvoltarea competențelor specifice disciplinei *dezvoltare personală*.
- *Fișe de autoevaluare/reflecție*, completate de către fiecare elev în timpul sau la finalul unei activități care presupun reflecții personale în raport cu activitățile în care s-a implicat elevul și cu progresul său în învățare.
- *Fișe de feedback în perechi sau în grup*, completate în timpul sau la finalul unității de învățare care va contribui la dezvoltarea unei anumite unități de competențe cu privire la progresul în învățarea elevului.
- *Resursele pentru învățare* vor include liste bibliografice, linkuri web cu informații relevante pentru anumite teme, notițe realizate în timpul orei sau în timpul individual de învățare, chestionare și fișe de lucru oferite la clasă de către profesor, imagini relevante colectate din diferite surse.

În realizarea portofoliului de dezvoltare personală, cadrul didactic va oferi feedback permanent elevilor față de progresul personal, va încuraja exprimarea ideilor/argumentelor personale și punerea întrebărilor, va expune și valoriza produsele activității fiecărui elev, va organiza momente de autoevaluare și de reflecție. Acestea oferă cadrul exprimării emoțiilor și a atitudinii elevilor față de progresul în dezvoltare, valorizarea intereselor și abilităților personale, conturarea perspectivei pozitive asupra resurselor personale ale fiecărui elev și contribuie totodată la dezvoltarea coeziunii grupului.

Portofoliul de dezvoltare personală se completează pe întreg parcursul școlar. Această recomandare vine din tendința de a-i oferi elevului un mecanism de observare, reflecție și apreciere a evoluției proprii.

1.4. Tipuri de evaluare din perspectiva ECD la disciplina Dezvoltare personală

Tradițional, în funcție de momentul unui act evaluativ într-un parcurs de învățare, se disting: evaluarea inițială – predictivă; evaluarea formativă – continuă; evaluarea sumativă – finală. Respectând semnificațiile acestor strategii de evaluare, în cadrul disciplinei se vor delimita trei tipuri de evaluare:

- evaluare inițială;
- evaluarea formativă;
- evaluarea sumativă.

Evaluarea inițială:

- se raportează la așteptările elevului de la disciplina dată;
- **poate fi non-instrumentală, darșiinstrumentală**– pe bază de instrumente de evaluare alese în funcție de contextul specific: probă orală/scrisă, test, conversații dirijate;
- **este de tip reflexiv** și creează condiții de autoevaluare și autoreglare a învățării;
- este o activitate de motivare și orientare a elevilor spre performanțele așteptate la această disciplină, un mic plan de acțiuni pentru dezvoltare personală.

Evaluarea inițială va fi realizată la început de an școlar. La necesitate și la discreția cadrului didactic, evaluarea inițială va fi realizată, inclusiv, la începutul unității de învățare.

În clasele gimnaziale, la prima lecție din următorul an școlar se evaluează realizarea acțiunilor proiectate în anul precedent și la ultima lecție se elaborează un nou *Plan de acțiuni* pentru dezvoltarea personală. Astfel, elevul poate urmări evoluția intereselor, abilităților, atitudinilor, valorilor, își asumă responsabilitate pentru acțiunile proprii și însușește un set de instrumente care îl ajută în luarea deciziilor privind autocunoașterea, modul de viață, cariera, sănătatea, securitatea etc.

Evaluarea formativă:

- se realizează pe tot parcursul procesului instructiv-educativ;
- se raportează la obiectivele lecției;
- constituie un proces de colectare și interpretare a informațiilor despre gradul și succesul învățării unui elev;
- este ghidată de către învățător pe baza criteriilor, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare, cu oferirea de descriptori, fără calificative;
- mizează și pe autoevaluare, evaluare reciprocă;
- se realizează în timpul lecției;
- se realizează fără instrumentare de evaluare;
- este o activitate de tip feedback;
- mizează și pe autoevaluare, evaluare reciprocă.

Evaluarea sumativă va fi realizată la finalul unității de învățare și a anului de studiu:

- se raportează la unitățile de competență stipulate pe unități de învățare;
- se realizează în baza valorificării produselor școlare prin autoevaluare/evaluare reciprocă în baza criteriilor de succes;
- se recomandă prezentarea produselor școlare la ora de sinteză;
- se realizează, inclusiv, prin completarea de către elev a tabelului de performanță la finele unității de învățare (Anexa 1);
- este ghidată de cadru didactic, care își asumă responsabilitatea „pregătirii” elevului prin evaluări formative, astfel, elevul percepe evaluarea sumativă drept un moment așteptat, dar nu unul care poate provoca tensiune și frică.

Notă: în catalogul clasei se înregistrează doar absențele și rubrica „Sarcini de învățare”, fără teme pentru acasă.

1.5 Tabelul de performanță școlară la disciplina *Dezvoltare personală*

Tabelul de performanță școlară la disciplina *Dezvoltare personală* este un instrument de monitorizare a performanțelor elevului și reprezintă o sinteză a rezultatelor obținute pe parcursul anului de studii. Este un document obligatoriu pentru toți elevii claselor gimnaziale din Republica Moldova.

Tabelul de performanță școlară etalează performanțele individuale ale elevului în corespundere cu finalitățile curriculare, cu produsele școlare supuse auto/evaluării pe parcursul anului școlar și cu descriptorii de performanță.

La treapta liceală Tabelul de performanță școlară la disciplina *Dezvoltare personală* (Anexa 1) reprezintă un instrument de autoevaluare, care este completat de fiecare elev la finalizarea modulului/unității de învățare.

Elevul va completa rubricile tabelului, realizând o autoevaluare a comportamentului manifest în diferite contexte ale vieții școlare și extrașcolare, ***prin bifare*** a modului prioritar (frecvența) în care consideră că s-a manifestat pe parcursul activităților ce vizează fiecare unitate de competență stipulată în curriculum-ul disciplinar: ***întotdeauna/deseori/rareori***.

Elevul completează rubrica *concluzii personale despre performanța atinsă*, inclusiv își propune obiective pentru dezvoltarea personală.

Cadrul didactic, după fiecare modul, va oferi un feedback constructiv elevului și va propune sugestii pentru dezvoltare personală.

Acest tabel se prezintă părinților sau reprezentanților legali ai elevului:

- la începutul anului școlar, dirigintele sau cadrul didactic ce va preda această disciplină, familiarizează părinții cu tabelul, pentru a-i cunoaște cu performanțele posibile de atins de către elev pe parcursul anului școlar;
- la finele anului școlar (15-30 mai), părinților li se oferă tabelul completat, cu semnătura dirigintelui; părintele semnează tabelul și îl întoarce dirigintelui;
- documentul autentificat se păstrează în dosarul personal al elevului; părinții au dreptul să primească o copie a documentului autentificat.

**PRODUSE ȘCOLARE RECOMANDATE ȘI CRITERII DE SUCCES
LA DISCIPLINA DEZVOLTARE PERSONALĂ ÎN CLASELE A X-a – XII-a**

Produs	Criterii de succes
Proiect individual cu privire la evoluția personală Spot video/ carte/album digital/ panou în instituție	<ol style="list-style-type: none"> 1. Selectez materialele relevante pentru produs. 2. Respect cerințele organizării estetice și grafice. 3. Descriu/prezint coerent succesele și realizările din ultimii ani de studii. 4. Argumentez beneficiile autoevaluării și reflecțiilor personale. 5. Formulez 3-4 obiective de dezvoltare personală pentru următorul an, în baza experienței de elev.
Elaborarea Jurnalului reflexiv	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific conținutul produsului. 2. Stabilesc structura jurnalului. 3. Întocmesc jurnalul. 4. Prezint produsul obținut.
Prezentare electronică	<ol style="list-style-type: none"> 1. Selectez informația corespunzător temei. 2. Aleg metoda/tehnica de prezentare electronică. 3. Respect etapele de lucru pentru prezentarea electronică. 4. Respect cerințele de elaborare a prezentării în format electronic 5. Prezint clar, explicit și coerent mesajul. 6. Utilizez argumente pentru susținerea mesajului.
Reprezentare grafică (tabel, schemă) a propriilor achiziții	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tematica reprezentării grafice. 2. Delimitez cuvintele-cheie/îmbinări de cuvinte/imagini/simboluri semnificative în reprezentarea grafică. 3. Exprim clar și coerent relațiile termenilor în reprezentarea grafică (prin săgeți, culori, aranjare în pagină etc.) 4. Sunt receptiv la ideile colegilor. 5. Argumentez calm implicarea personală în elaborarea produsului.
Proiect de grup:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc reguli în grup de realizare a produsului. 2. Stabilesc cu colegii scopul, volumul și formatul proiectului. 3. Respect tematica și condițiile stabilite 4. Respect timpul pentru prezentarea produsului. 5. Exprim impresiile proprii. 6. Respect opinia și manifest atitudine pozitivă față de colegi. 7. Formulez concluzii.
Proiect de grup <i>„Roluri și responsabilități fără stereotipuri”</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc împreună cu colegii planul de acțiuni și timpul în care vom realiza proiectul. 2. Exprim atitudine față de stereotipuri și prejudecăți cu privire la relațiile de cuplu și familie. 3. Propun modele pozitive de relaționare fără stereotipuri. 4. Argumentez viziunea proprie referitoare la roluri și responsabilități în familie. 5. Manifest respect față de opinii diferite. 6. Formulez concluzii.
Proiect de grup: <i>Club de discuții</i> în baza vizionării filmelor, lecturării textelor literare,	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc împreună cu grupul obiectivele și planul de acțiuni a clubului de discuții. 2. Prezint un discurs pe subiectul prestabilit. 3. Respect libertatea de exprimare a fiecăruia. 4. Promovez atitudine pozitivă și respectuoasă, responsabilitate față

vizitelor, întâlnirilor cu persoane relevante subiectului etc..	de sine și ceilalți, un mod sănătos de viață etc.
Proiect de grup: Elaborare pliant/ panou în instituție/spot publicitar/afiș publicitar/pagină web/ blog/vlog	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc împreună cu colegii formatul produsului. 2. În colaborare cu colegii elaborez cerințele, conținutul și mesajul produsului. 3. Conținutul produsului este crespunzător cerințelor. 4. Selectez și prezint informații, utilizând corect noțiunile științifice. 5. Pun în discuții idei și contribui cu informații relevante referitor la tematica produsului. 6. Accept opiniile colegilor. 7. Mă implic în prezentarea produsului.
Galerie/ Expoziție postere	<ol style="list-style-type: none"> 1. Argumentez alegerea tematicii posterului. 2. Formulez clar și argumentat mesajul posterului. 3. Combin armonios elementele design-ului și mesajul posterului. 4. Propun strategii de utilizare inteligentă a resurselor. 5. Prezint și susțin public tematica posterului. 6. Manifest interes față de prezentările colegilor.
Dezbateri academice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Particip la alegerea moțiunii pentru dezbateri. 2. Motivez actualitatea temei. 3. Selectez materialul necesar pentru a acumula argumente și probe întru susținerea poziției/opinii/viziunii. 4. Exprim și argumentez opinii/significații proprii. 5. Ascult/respect opinia celuilalt. 6. Respect structura prestabilită a dezbaterii subiectului selectat. 7. Formulez concluzii.
Masă rotundă (organizare și participare)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Împreună cu colegii selectez tema, scopul, obiective, grupul țintă. 2. Mă implic în una din etapele de pregătire a mesei rotunde (elaborarea agendei; asigurarea mijloacelor tehnice; asigurarea cu invitați și vorbitori; pregătirea setului de materiale); 3. Particip la una din sarcinile de desfășurare a mesei rotunde (Înregistrarea participanților; distribuirea materialelor; moderator) 4. Formularea totalizărilor și concluziilor.
Conferință video: - de informare - de sensibilizare - de promovare - de socializare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tematica și condițiile conferinței. 2. Propun un conținut și format motivant pentru colegi. 3. Mă implic activ în organizarea conferinței. 4. Prezint coerent și clar ideile. 5. Promovez comportamente responsabile, norme și valori, integritatea persoanei etc.
Organizarea și desfășurarea protecției civile la nivel de instituție: <i>Evacuarea</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunosc semnalul de alarmă/evacuare. 2. Acționez calm. 3. Organizez deplasarea pe traseul de evacuare/ căile de evacuare din instituția de învățământ (conform planului de evacuare). 4. Execut acțiuni conform situației. 5. Mă prezint (împreună cu cei de care sunt responsabil) la locul stabilit.
Reportaj	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc scopul și tematica reportajului. 2. Urmez pașii conform algoritmului prestabilit. 3. Respect cerințele de elaborare a mesajului. 4. Prezint explicit, coerent și convingător.

Flashmob	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc, împreună cu colegii, tematica, scopul 2. Mă prezint la locul stabilit 3. Asigur recuzita necesară activității. 4. Acționez conform scenariului. 5. Respect regulile flashmob-ului.
Proiectul de carieră. Elaborarea unui Proiect de carieră, în care se trec toate scopurile/obiectivele ce țin de viitoarea profesie și studiile pe care ar dori să le urmeze.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Specific domeniul de activitate și mediul de muncă în care m-aș simți cel mai bine. 2. Enumăr ce aș vrea să obțin de la viitoarea carieră. 3. Comunic despre ofertele educaționale existente în RM, relevante preferințelor și aptitudinilor proprii. 4. Argumentez relevanța activităților de voluntariat pentru dezvoltarea potențialului individual.
Proiectul de carieră elaborat în baza matricei de luare a deciziei.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriu 3-5 enunțuri tendințele de dezvoltare a pieței muncii care influențează decizia mea în alegerea viitoarei profesii. 2. Identific 3 profesii preferate, solicitate pe piața muncii. 3. Compar așteptările mele economice cu salariul lunar pentru aceste profesii. 4. Compar cerințele ocupaționale cu aptitudinile mele. 5. Argumentez decizia mea de carieră în baza a trei criterii.
Proiectul „Decizia mea de carieră”.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Știu să corelez trăsăturile mele de personalitate și abilitățile care mă avantajează pentru viitoarea profesie. 2. Știu să analizez oportunitățile de formare profesională în domeniul ales și decid care este prioritară. 3. Formulez o concluzie cu privire la locul profesiei/ocupației care mă interesează pe piața muncii. 4. Prezint o idee de afaceri pentru comunitatea în care locuiesc. 5. Descriu decizia mea finală pentru carieră și planul de activități pentru următorii doi ani.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Codul Educației al Republicii Moldova. Chișinău, 2014, nr. 152 din 17.07.2014. Publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 319-324, art. nr. 634 din 24.10.2014.
2. Cadrul de referință al Curriculumului Național, 2017.
3. Concepția evaluării rezultatelor școlare. Chișinău, 2006.
4. Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor, 2014.
5. Regulamentul de evaluare și notare a rezultatelor școlare, promovare și absolvire în învățământul primar și secundar (ord. nr. 638 din 30 iunie 2016). http://www.edu.gov.md/sites/default/files/regulament_evaluare_promovare_transfer_2016.pdf
6. Evaluarea criterială în bază de descriptori în învățământul primar. Clasa 1. Ghid metodologic pentru cadrele didactice (aprobat la Consiliul național pentru curriculum, Ordinul 862 din 07 septembrie 2015);
7. Instrucțiune cu privire la implementarea Metodologiei evaluării criteriale prin descriptori în învățământul primar, clasa I (aprobată la Consiliul național pentru curriculum, Ordinul nr. 862 din 07.09.2015);

8. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în clasele I-II (Ordinul 623 din 28.06.2016);
9. Evaluarea criterială în bază de descriptori. Clasa a II-a Ghid metodologic (aprobat la Consiliul național pentru curriculum, Ordinul 256 din 28 aprilie 2017);
10. Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa a 3-a. Ghid metodologic. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 64 p. ISBN 978-9975-48-119-9.
11. Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa a 2-a. Ghid metodologic. Ediție revăzută și actualizată. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 64 p. ISBN 978-9975-48-120-5.
12. Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa 1. Ghid metodologic. Ediție revăzută și actualizată. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 64 p. ISBN 978-9975-59-160-7.
13. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa a 3-a. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 61 p. ISBN 978-9975-48-117-5.
14. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa a 2-a. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 61 p. ISBN 978-9975-48-121-2.
15. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa 1. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 39 p. ISBN 978-9975-59-159-1.
16. Metodologia de monitorizare externă a procesului de implementare a evaluării criteriale prin descriptori în învățământul primar. Aprobata în CNC și în CȘD (27.12.2017)

17. CARTALEANU T.; GHICOV A. *Predarea interactivă centrată pe elev. Ghid metodologic pentru formarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar*. Chișinău: ÎEP Știința, 2007, 60 p.
18. COSOVAN O.; GHICOV A. *Evaluarea continuă la clasă: Ghid metodologic pentru formarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar*. Chișinău: Î.E.P. Știința, 2007. 60 p.
19. DANDARA O. *Autoevaluarea în contextual educațional, caracteristici și valențe formative*. În: *Revista de teorie și practică educațională*. Didactica Pro, Chișinău: 2005, nr. 5-6 (33-34), p. 57-59.
20. GHICOV A. *Pedagogia aplicativă a performanței*. Chișinău: Pontos, 2012. 208 p.
21. HADÎRCĂ M.; RAILEANU A. *Proiectarea și realizarea evaluării autentice. Cadru conceptual și metodologic*. Chișinău: Print-Caro SRL, 2010. 134 p.
22. LISIEVICI P. *Evaluarea în învățământ: teorie, practică, instrumente*. București: Aramis Print SRL 2002. 304 p.
23. MANOLESCU M. *Evaluarea școlară - un contract pedagogic*. București, 2002.
24. MARIN M. *Didactici interactive în învățământul primar*. Chișinău, 2013
25. MEYE G. *De ce și cum evaluăm*. Iași: Polirom, 2000. 192 p.
26. MINDER M. *Didactica funcțională*. Chișinău: Cartier, 2003. 360 p.
27. POGOLȘA L., BUCUN N. (coord.), CHICU V., et al. *Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor prin disciplinele de studiu*. Chișinău: IȘE, 2014, 585 p.
28. POTOLEA D.; NEACȘ, I.; MANOLESCU M. *Metodologia evaluării realizărilor școlare ale elevilor. Ghid metodologic general*. București, 2011.
29. POTOLEA D.; MANOLESCU M. *Teoria și practica evaluării educaționale*. Proiectul pentru Învățământul Rural. București, 2005.

30. RADU I. T. *Evaluarea în procesul didactic*. Ed. a III-a București: Editura Didactică și Pedagogică, 2007, 288p.
31. VOGLER J. *Evaluarea în învățământul preuniversitar*. Iași: Polirom, 2000, 204 p.

ANEXA 1

TABELUL DE PERFORMANȚĂ ȘCOLARĂ LA DISCIPLINA DEZVOLTARE PERSONALĂ PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL

INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

TABEL DE PERFORMANȚĂ ȘCOLARĂ LA DISCIPLINA DEZVOLTARE PERSONALĂ

ELEV _____

CLASA _____

Anul de studii _____

Informație despre instituția de învățământ:

Adresa:

Site:

Telefon:

E-mail:

Diriginte\Profesor la disciplina dezvoltare personală:

Părinți (tutore): _____

DEZVOLTARE PERSONALĂ La sfârșitul clasei X-a elevul va demonstra următoarele capacități:	Rezultatul elevului		
	Întotdeauna	Deseori	Rareori
Identitatea personală și relaționarea eficientă			
1. Am convingerea că sunt o persoană eficientă.			
2. Pot face față situațiilor provocatoare și adverse.			
3. Diferențiez aspectele ce țin de tradițional și modern în relațiile de cuplu și familie.			
4. Pot explica impactul stereotipurilor și prejudecăților asupra comportamentului și relațiilor interpersonale, inclusiv de gen.			
<i>Concluzii personale despre performanța atinsă:</i> _____ _____ _____			
<i>Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:</i> _____ _____ _____			
Asigurarea calității vieții			
1. Utilizez eficient resursele, în conformitate cu sistemul de valori și buna gospodărire.			
2. Argumentez necesitatea deschiderii spre schimbare și implicării active, pentru atingerea unei vieți de calitate.			
3. Îmi asum responsabilitatea deciziilor privind strategiile de atingere a idealului vieții.			
<i>Concluzii personale despre performanța atinsă:</i> _____ _____ _____			
<i>Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:</i> _____ _____ _____			
Mod sănătos de viață			
1. Exprim atitudine și comportament responsabil privind relațiile sexuale neprotejate, din perspectiva riscului pentru sănătate și a consecințelor de ordin social.			
2. Sunt capabil(ă) să planific eficient timpul pentru muncă și odihnă.			
3. Dau dovadă de comportament responsabil în ce privește alimentația, raportată la activitatea intelectuală, fizică și timpul de odihnă.			
4. Argumentez rolul imunității și imunizării asupra sănătății proprii și a celor din jur.			
<i>Concluzii personale despre performanța atinsă:</i> _____ _____ _____			

<hr/> <hr/>			
<i>Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:</i> <hr/> <hr/>			
PROIECTAREA CARIEREI PROFESIONALE ȘI DEZVOLTAREA SPIRITULUI ANTREPRENORIAL			
1. Pot să evaluez ofertelor educaționale existente în RM, relevante preferințelor și aptitudinilor proprii;			
2. Pot să corelez aptitudinile, abilitățile și interesele personale cu viitoarea profesie.			
3. Sunt capabil(ă) să valorific abilitățile conexe profesiei alese prin activități antreprenoriale și de voluntariat;			
4. Utilizez și contribui responsabil la crearea și menținerea rețelelor sociale (networking).			
<i>Concluzii personale despre performanța atinsă:</i> <hr/> <hr/>			
<i>Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:</i> <hr/> <hr/>			
SECURITATE PERSONALĂ			
1. Explic conceptele generale de pericol, urgență, accidente, consecințele lor nefaste asupra sănătății umane și a comportamentelor recomandate în fiecare caz aparte.			
2. Respect cu strictețe regulile de circulație rutieră, recomandările comportamentale în situații de risc și pericol, asumându-mi responsabilitate pentru securitatea proprie și a celor din jur.			
3. Sunt în stare să reacționez regulamentar în situații – bazine acvatice, întroieniri, înghețuri, incendii.			
4. Pot să previn și să acționez în situații de grooming.			
<i>Concluzii personale despre performanța atinsă:</i> <hr/> <hr/>			
<i>Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:</i> <hr/> <hr/>			

DEZVOLTARE PERSONALĂ La sfârșitul clasei a XI-a elevul va demonstra următoarele capacități:	Rezultatul elevului		
	Întotdeauna	Deseori	Rareori
IDENTITATEA PERSONALĂ ȘI EFICIENȚA RELAȚIONĂRII			
1. Pot să deosebesc o relație abuzivă în perioada curtării de una armonioasă, în baza semnelor.			
2. Am convingerea că-mi pot gestiona necesitățile, expectațiile, prioritățile, oportunitățile în raport cu libertatea personală și limitele raționale.			
3. Aplic strategii de comunicare publică în contextul școlar și extrașcolar.			
4. Sunt în stare să integrez modele de relaționare pozitivă și comunicare în cadrul relațiilor interpersonale, inclusiv de gen .			
<i>Concluzii personale despre performanța atinsă:</i> <hr/> <hr/>			
<i>Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:</i> <hr/> <hr/>			
ASIGURAREA CALITĂȚII VIETII			
1. Îmi reușește să selectez modalitatea optimă de comunicare, adecvată situației și contextului.			
2. Reușesc să stabilesc relația dintre propriile convingeri, valori, priorități și decizii.			
3. Sunt capabil(ă) să gestionez necesitățile, dorințele și consumul de bunuri, optând pentru calitate.			
4. Prezint un comportament axat pe valori, priorități și decizii personale.			
<i>Concluzii personale despre performanța atinsă:</i> <hr/> <hr/>			
<i>Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:</i> <hr/> <hr/>			
MOD SĂNĂTOS DE VIAȚĂ			
1. Selectez și prezint argumentat informații privind factorii de risc major care afectează sănătatea și securitatea umană.			
2. Utilizez eficient resursele naturale (apa, focul, aerul, pământul) pentru menținerea sănătății.			
3. Pot să combat stereotipurile și prejudecățile privind comportamentele sănătoase și de risc în funcție de gen.			
4. Elaborez strategii personale pentru menținerea unui mod de			

viață sănătos, cu accent pe starea de bine.			
<i>Concluzii personale despre performanța atinsă:</i>			

<i>Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:</i>			

PROIECTAREA CARIEREI PROFESIONALE ȘI DEZVOLTAREA SPIRITULUI ANTREPRENORIAL			
1. Stabilesc relația dintre tendințele de dezvoltare a pieței muncii la nivel global și impactul acestora asupra pieței muncii din RM, din perspectiva alegerii viitoarei profesii.			
2. Sunt în stare să evaluez credibilitatea surselor de informații sau sfaturilor oferite de oameni, privitor la profesii.			
3. Pot să utilizez diverse tehnici și metode de comunicare/interacțiune cu angajatorii în procesul de căutare a unui loc de muncă.			
4. Argumentez necesitatea de a lua decizii în planificarea carierei din perspectiva compatibilității aptitudinilor, capacităților, valorilor și așteptărilor sale cu cerințele specifice pieței muncii.			
<i>Concluzii personale despre performanța atinsă:</i>			

<i>Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:</i>			

SECURITATE PERSONALĂ			
1. Argumentez necesitatea cunoașterii situațiilor/fenomenelor de încălcare a drepturilor (trafic de ființe umane, securitatea virtuală) și a strategiilor de protecție.			
2. Evaluez impactul situațiilor de risc major personal și global, în baza informațiilor privind situația ecologică, traficul de ființe umane, etc.			
3. Aplic strategii de prevenire pentru diverse situații de risc.			
<i>Concluzii personale despre performanța atinsă:</i>			

<i>Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:</i>			

DEZVOLTARE PERSONALĂ La sfârșitul clasei a XII-a elevul va demonstra următoarele capacități:	Rezultatul elevului		
	Întotdeauna	Deseori	Rareori
IDENTITATEA PERSONALĂ ȘI EFICIENȚA RELAȚIONĂRII			
1. Îmi asum autonomia și independența în diverse situații de viață, în situații problemă, inclusiv în stresul academic.			
2. Demonstrez respect față de granițele personale și ale celorlalți în mediul social și familial.			
3. Pot proiecta acțiuni de integrare și adaptare în diferite grupuri sociale prin manifestarea respectului față de valorile acestora.			
4. Elaborez plan de dezvoltare personală privitor la viața de adult prin valorificarea resurselor.			
<i>Concluzii personale despre performanța atinsă:</i> <hr/> <hr/> <hr/>			
<i>Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:</i> <hr/> <hr/> <hr/>			
ASIGURAREA CALITĂȚII VIEȚII			
1. Sunt capabil(ă) să mențin echilibrul dintre diverse roluri sociale.			
2. Pot să selectez și să compar diverse oportunități de realizare personală și profesională.			
3. Proiectez parcursul de viață, prin valorificarea dimensiunii vieții personale și profesionale.			
<i>Concluzii personale despre performanța atinsă:</i> <hr/> <hr/> <hr/>			
<i>Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:</i> <hr/> <hr/> <hr/>			
MOD SĂNĂTOS DE VIAȚĂ			
1. Structurez argumentat informații privind relația dintre realizările tehnologice în toate domeniile societății și sănătatea umană.			
2. Îmi asum responsabilitatea deciziei în ce privește comportamentul sexual și efectele acestuia.			
3. Apreciez sănătatea ca prioritate a vieții, în baza propriilor convingeri și valori.			

Concluzii personale despre performanța atinsă:

Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:

PROIECTAREA CARIEREI PROFESIONALE ȘI DEZVOLTAREA SPIRITULUI ANTREPRENORIAL

1. Pot să susțin un interviu de angajare prin valorificarea trăsăturilor de personalitate			
2. Pot reflecta critic asupra diverselor oportunități de formare profesională în domeniul profesional ales.			
3. Îmi reușește să corelez potențialului propriu cu oportunitățile pieței muncii.			

Concluzii personale despre performanța atinsă:

Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:

SECURITATE PERSONALĂ

1. Pot informa populația despre acțiunile și regulile de comportament în situațiile excepționale.			
2. Sunt capabil(ă) să respect cu strictețe reglementările privind: circulația rutieră, starea de urgență, situația excepțională și a precauțiilor de comportament în rețelele on-line.			
3. Pot adopta strategii adecvate pentru protecția personală și a celor din jur.			

Concluzii personale despre performanța atinsă:

Sugestii pentru dezvoltarea personală din partea cadrului didactic:
